

Osavuosisikatsaus 2023

Hollolan kunta

Hyvinvoinnin palvelualue

Talousarvion toteutuminen

Tammi – elokuu 2023

Sisällys

Hyvinvoinnin palvelualue	2
Tuloarviot ja määrärahat toteutuminen	2
Määrärahan toteutuminen vastuualueittain.....	3
Henkilöstö.....	3
Toiminnalliset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat tavoitteet).....	4
Toiminnalliset tavoitteet (valiokuntaan nähden sitovat tavoitteet)	5
Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet.....	6
Hyvinvoinnin palvelualue vastuualueittain	7
Palvelualuejohtajan katsaus	7
Hyvinvoinnin hallinto.....	9
Varhaiskasvatuksen palvelualue.....	10
Perusopetuksen palvelualue	13
Vapaa-ajan palvelualue	15
Investoinnit.....	17
Osallisuus.....	17
Riskien hallinta.....	18

Hyvinvoinnin palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kim Strömmer

Tuloarviot ja määrärahat toteutuminen

Hyvinvoinnin palvelualueen sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate.

	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	4 648 451	3 086 192	3 909 700	2 947 510	75,4 %	962 190
Myyntituotot	2 502 304	1 285 501	2 052 000	1 069 486	52,1 %	982 514
Maksutuotot	1 364 466	778 122	1 391 500	765 455	55,0 %	626 045
Tuet ja avustukset	670 534	958 240	388 500	1 053 940	271,3 %	-665 440
Vuokratuotot	97 106	55 305	65 200	47 233	72,4 %	17 967
Muut toimintatuotot	14 041	9 024	12 500	11 396	91,2 %	1 104
Toimintakulut	-53 306 330	-34 577 282	-56 202 400	-36 929 173	65,7 %	-19 273 227
Henkilöstökulut	-26 470 374	-17 244 141	-28 509 000	-18 787 177	65,9 %	-9 721 823
Palvelujen ostot	-13 634 778	-8 605 346	-13 356 700	-8 875 867	66,5 %	-4 480 833
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 064 264	-699 988	-1 186 300	-855 422	72,1 %	-330 878
Avustukset	-1 566 294	-1 138 895	-1 683 300	-1 142 096	67,8 %	-541 204
Muut toimintakulut	-10 570 620	-6 888 912	-11 467 100	-7 268 612	63,4 %	-4 198 488
TOIMINTAKATE	-48 657 879	-31 491 090	-52 292 700	-33 981 663	65,0 %	-18 311 037
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 274	-1 672	0	-1 595		1 595
VUOSIKATE	-48 660 153	-31 492 762	-52 292 700	-33 983 258	65,0 %	-18 309 442
Poistot ja arvonalentumiset	-601 742	-400 994	-158 000	-67 320	42,6 %	-90 680
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-49 261 895	-31 893 756	-52 450 700	-34 050 578	64,9 %	-18 400 122

Ennuste ja muutospaineet

Hyvinvoinnin palvelualueen alkuvuoteen on vaikuttanut aikaisempaa suurempi sijaisten määrä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Uusi päiväkotiyksikkö, varhaiskasvatuksen käyttöasteen nousu ja kustannuksien nousu loi paineen jo vuoden alkuvaiheessa talousarviomuutoksiin. Arvioitu kokonaismäärä oli 1,3 miljoonaa euroa, josta uuden yksikön osuus 400 000 euroa ja henkilöstötarpeen lisäys sekä sijaiskustannukset ovat noin 600 000 euroa. Vapaa-aikapalveluissa uimahallin lisääntynyt käyttö on lisännyt tuottoja ennakoituja enemmän. Vapaa-aikapalveluihin lisätään 50 000 euroa yhdistysten avustuksiin kattamaan lämmityskustannusten nousua.

Valtuusto myönsi 12.6.2023 § 28 talousarviomuutoksen hyvinvointipalveluille. Varhaiskasvatuspalvelujen kuluarviota lisättiin 1 000 000 euroa.

Määrärahan toteutuminen vastualueittain

	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Hyvinvoinnin hallinto						
Toimintatuotot	622 045	944 030	355 000	1 030 594	290,3 %	-675 594
Toimintakulut	-1 753 610	-1 168 581	-1 462 900	-1 146 086	78,3 %	-316 814
TOIMINTAKATE	-1 131 565	-224 551	-1 107 900	-115 492	10,4 %	-992 408
Varhaiskasvatuspalvelut						
Toimintatuotot	1 091 263	669 664	1 110 000	501 937	45,2 %	608 063
Toimintakulut	-16 318 768	-10 613 672	-18 185 000	-11 903 849	65,5 %	-6 281 151
TOIMINTAKATE	-15 227 505	-9 944 007	-17 075 000	-11 401 912	66,8 %	-5 673 088
Perusopetuspalvelut						
Toimintatuotot	2 270 191	1 182 931	1 840 100	1 061 398	57,7 %	778 702
Toimintakulut	-30 879 064	-19 902 153	-31 951 200	-20 895 697	65,4 %	-11 055 503
TOIMINTAKATE	-28 608 874	-18 719 223	-30 111 100	-19 834 299	65,9 %	-10 276 801
Vapaa-aikapalvelut						
Toimintatuotot	664 953	289 567	604 600	353 581	58,5 %	251 019
Toimintakulut	-4 354 888	-2 892 876	-4 603 300	-2 983 541	64,8 %	-1 619 759
TOIMINTAKATE	-3 689 936	-2 603 309	-3 998 700	-2 629 960	65,8 %	-1 368 740

Henkilöstö

Hyvinvoinnin palvelualue

	31.8.2022	31.8.2023	Muutos
Vakinaiset (lkm)	477	485	8
Määräaikaiset (lkm)	128	140	12
Työllistetyt (lkm)	0	0	0
Yhteensä (lkm)	605	625	20
Henkilötyövuodet	566	593	27
Sairauspoissaolot (pv)	4709	4289	-420
Sairauspoissaolot (%)	2,0	2,3	0,2
Tapaturmapoissaolot (pv)	117	54	-63
Tapaturmapoissaolot (%)	1,1	1,3	0,2
Koulutuspoissaolot (pv)	229	310	81,0
Koulutuspoissaolot (%)	0,3	1,3	1,0

Toiminnalliset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat tavoitteet)

Hyvinvoinnin palvelualue

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuu-taho	Tavoitteen toteuttamiseen varattu määräraha	Toteuma 31.8.2023
<p>Digikompetenssin vahvistaminen</p> <p>osaamisen hankkimista ja kehittämistä (henkilöstö, lapset ja nuoret)</p> <p>uusia kykyjä, valmiuksia, keinoja ja tapoja toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelu</p> <p>kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu.</p>	<p>Syntyy uusia käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toteuttamisen tapoja</p> <p>Hyödynnetään uusia digitaalisia areenoja vuorovaikutussuhteiden luomisessa</p> <p>Varhaiskasvatuksessa 1 digilaite/7 lasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähtötaso 70 % <p>Henkilökohtainen digilaite käytössä kaikilla 3–4 - ja 7-8 –luokkalaisilla</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähtötaso 3- ja 7-luokkalaisilla digilaite 	<p>Hyvän johtoryhmä</p>	<p>Laitavuokrat 3–4 luokkalaisten ja 7–8 luokkalaisten digilaitteet</p> <p>Digihankkeiden omarahotusosuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esi- ja perusopetus 24 080 euroa - Varhaiskasvatus 10 770 euroa 	<p>Hanketyöntekijäjohtoisesti digitaidot nosteeseen sekä digipedagogiikan juurruttaminen ja tasa-arvon luominen digiosaamisessa hankkeet etenevät ja toteutuvat hankesuunnitelmien mukaisesti.</p>

Toiminnalliset tavoitteet (valiokuntaan nähden sitovat tavoitteet)

Hyvinvoinnin palvelualue

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuu-taho	Tavoitteen toteuttamiseen varattu määräraha	Toteuma 31.8.2023
<p>Digikompetenssin vahvistaminen</p> <p>osaamisen hankkimista ja kehittämistä (henkilöstö, lapset ja nuoret)</p> <p>uusia kykyjä, valmiuksia, keinoja ja tapoja toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelu</p> <p>kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu.</p>	<p>Syntyy uusia käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toeuttamisen tapoja</p> <p>Hyödynnetään uusia digitaalisia areenoja vuorovaikutussuhteiden luomisessa</p> <p>Varhaiskasvatuksessa 1 digilaitte/7 lasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähtötaso 70 % <p>Henkilökohtainen digilaitte käytössä kaikilla 3–4 - ja 7–8 –luokkalaisilla</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähtötaso 3- ja 7-luokkalaisilla digilaitte 	Hyvän johtoryhmä	<p>Laittevuokrat 3–4 luokkalaisten ja 7–8 luokkalaisten digilaitteet</p> <p>Digihankkeiden omarahoitusosuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esi- ja perusopetus 24 080 euroa - Varhaiskasvatus 10 770 euroa 	<p>Hanketyöntekijäjohtoisesti digitaidot nostetaan sekä digipedagogiikan juurruttaminen ja tasa-arvon luominen digiosaamisessa hankkeet etenevät ja toteutuvat hankesuunnitelmien mukaisesti.</p>
<p>Vaihtoehtoisten toimintamuotojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään perheille vaihtoehtoisia toimintamuotoja koko- ja osapäiväiselle varhaiskasvatukselle - Luontoryhmät varhaiskasvatuksen järjestämismuotona. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan määrä. - Osallistujamäärät - Luontoryhmien määrä 	Varhaiskasvatus-päällikkö	<p>Avoimen varhaiskasvatuksen ja luontoryhmän opettajat</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 htv yhteensä 90 000 euroa - Luontoryhmän varhaiskasvatuksen lastenhoitaja 40 000 euroa 	<p>Avoim varhaiskasvatus toimii viisi kertaa viikossa kolmella eri kirjastolla osana kohtauspaikkatoimintaa. Osallistujamäärät vaihtelevat noin 6–15 lasta huoltajineen. Soramäen päiväkodin luontoryhmän toiminta on vakiintunut ja jatkaa toimintaa 2023. Huoltajat ovat voineet hakea toimintaan.</p>

Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Energian ja vedenkulutuksen seuranta
Kuvaus	Tilapalveluiden indikaattoritietoa ja järjestelmiä hyödyntäen pyritään löytämään ratkaisut energian ja vedenkulutuksen käytön tehostamiseen.
Tavoiteaikataulu	2023
Vastuutaho	Hallinto ja toimintayksiköt yhdessä tilapalveluiden kanssa.
Toteuma 31.8.2023	Toimintayksiköissä on pohdittu ja toteutettu kehittämistoimia sähkön ja vedenkulutuksen käytön tehostamiseksi yhdessä Tilapalveluiden kanssa.

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Kierrätyksen ja lajittelun tehostaminen
Kuvaus	Lajittelumahdollisuuksien lisääminen yksiköissä, lajittelu osaksi kasvatustyötä.
Tavoiteaikataulu	2023
Vastuutaho	Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla yhteistyössä elinvoiman ja tilapalveluiden kanssa.
Toteuma 31.8.2023	Valmisteilla on yhdessä elinvoiman palvelualueen ja tilapalveluiden kanssa kuntatasoista toimintamallia jätteen lajitteluun ja kierrätykseen, huomioiden uuden jätelain muutokset.

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Lähiluontomahdollisuudet oppimisympäristönä
Kuvaus	Lähiympäristön (luonnonkoulun, pihakoulun) mahdollisuuksien hyödyntäminen opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä.
Tavoiteaikataulu	2023
Vastuutaho	Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella.
Toteuma 31.8.2023	Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristön ja luonnon tarjoamat mahdollisuudet opetuksessa ja toiminta-/leikkiympäristönä. Päiväkodit ja koulut ovat sijoittuneena Hollolassa maantieteellisesti niin, että lähiympäristöä on ketterää hyödyntää. Lähiluonto sekä rakennettu ympäristö ovat sekä oppimisen kohteita että oppimisympäristöjä. Geopark ja Opinpolku- toiminta tukevat lähiympäristön hyödyntämistä oppimisympäristönä.

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö hyvinvointiverkostona
Kuvaus	Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esim. alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).
Tavoiteaikataulu	2023–2025
Vastuutaho	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, HYVA hallintopäällikkö
Toteuma 31.8.2023	Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Osavuosikatsauksen aikaan Hollola on mukana kaikkiaan seitsemässä (7) seudullisessa kehittämishankkeessa, joiden yhteenlaskettu ulkopuolinen rahoitus on 533 208 euroa.

Hyvinvoinnin palvelualue vastuualueittain

Palvelualuejohtajan katsaus

Vastuuhenkilö: Kim Strömmer

Hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Hyvinvoinnin palvelualue vastaa ko. vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Hyvinvoinnin palvelualueen palvelulupaukset

Varhaiskasvatus

Tarjoamme lapsiystävällistä palvelua ja meille mahtuu hirveen monta luontoa.

- Kohtaamme jokaisen lapsen
- Kuuntelemme ja kasvatamme yhdessä
- Toimimme luotettavasti ja teemme turvallista arkea
- Teemme saumatonta yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa

Perusopetus

Osallistumme ja opimme yhdessä uusissa ympäristöissä tulevaisuutta varten.

- Huomioimme opetuksessa oppilaiden yksilölliset tiedot ja taidot
- Varmistamme oikea-aikaisen kasvun ja oppimisen tuen
- Hyödynnämme kaikkien osaamista ja vahvuuksia
- Tuemme vanhemmuutta

Vapaa-aikapalvelut

Mahdollistamme kuntalaisille omanlaista, onnellista ja yhteisöllistä arjen hyvinvointia.

- Edistämme kuntalaisten vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista
- Kehitämme yhdessä ja monialaisesti hyvinvointia tukevia rakenteita
- Tuemme kuntalaisten aktiivista ja turvallista elämää

Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapselle tärkeiden aikuisten kanssa. Lapsi aloittaa kotoisan polkunsu ympärillään luotettavat ja turvalliset varhaiskasvatuksen aikuiset.

Varhaiskasvatukseen mahtuu monta luontoa - moniammatillinen henkilöstö huomioi jokaisen lapsen yksilönä mahdollistaen lapsen hyvän päivän toteutumisen. Varhaiskasvatus tarjoaa perheystävällistä palvelua eloisissa ja kotoisissa oppimisympäristöissä, vehreän luonnon juurella.

Kouluissa oppiminen perustuu aktiiviseen toimintaan ja yhdessä tekemiseen lapsia ja perheitä osallistamalla. Oppimisella on monta luontoa. Koulut ja lähiympäristö on tehty toimintaa varten. Nykyaikaiset opetuskokonaaisuudet murtavat rajoja. Oppilaat kohdataan yksilöinä heidän koulupolullaan.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Tarjolla on kaikille toimivat ja laaja-alaiset, aikaan ja ilmiöihin reagoivat palvelut, joista löytyy jokaiselle jotakin. Vapaa-aikapalveluiden tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaisille moninaiset mahdollisuudet omanlaiseen vapaa-ajan viettoon ja hyvinvoinnin tukeen. Tähän pääsemme tekemällä asioita yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Toimintaympäristö

Hyvinvoinnin palvelualueella kulut arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna yhteensä 1 300 000 euroa. Kustannuksia on aiheutunut uuden päiväkodin perustamisesta, joka ei ole sisällynyt vuoden 2023 talousarvioon, vaikutus vuositasolla on 400 000 euroa. Varhaiskasvatuksen käyttöasteen, sijaistarpeen ja kolmiportaisen tuen lakimuutoksen takia kulujen nousua on 600 000 euroa. Ryhmiä on jouduttu perustamaan, koska ikäluokista yhä useampi on hakenut hoitopaikkaa. Valtuusto myönsi 12.6.2023 § 28 talousarviomuutoksen.

Vuoden 2023 osalta suurin painoarvo tulee olemaan strategisten ohjelmien toteuttamisessa. Valtuustossa hyväksytyjen suunnitelmista muokataan uutta hyvinvointisuunnitelma mallia. Hyvinvointipalveluiden esimiehille pidettiin strategia -työpaja 18.4.2023. Vuoden 2023 aikana haluamme painottaa osallisuutta asiakkaiden ja työntekijöiden osalta. Strategisiin ohjelmiin liittyvä osallisuuskoordinaattori aloitti 12.6.2023. Strategisiin ohjelmiin myös liittyvä suunnittelija aloitti työt 1.8.2023. Ennakoivaan hyvinvointiin pureudutaan liikunnan, ruoan, mielen ja päihdetyön kautta. Yhtenä osa-alueena kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelma. Kiusaamisen vastaisen suunnitelman valmisteluryhmä on koottu ja suunnitelma valmistuu keväällä aikana. Hyvinvointipalvelut ottivat käyttöön someturva-palvelun 1.8.2023 alkaen, jolla tuetaan oppilaita ja henkilöstä sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen sekä häirinnän osalta.

Hälvälän koulun oppilaat siirretään luokittain Tiilikankaan kouluun ja Hälvälän koulun toiminta päättyi 1.8.2023. Oppilasmäärien laskun takia päivitettyt suunnitelmat tehdään myös oppilasvirtojen ohjauksesta sekä tulevaisuuden henkilöstötarpeesta. Lukuvuoden 2023–2024 opetustunnit on jaettu ja yksiköt ovat rakentaneet lukujärjestyksen niiden perusteella.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2023 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikan saatavuuteen. Varhaiskasvatuksen käyttöaste on noussut ja ryhmiä on jouduttu perustamaan lisää.

Hyvinvoinnin hallinto

Vastuuhenkilö: Minna Säkkinen-Salminen

Hyvinvoinnin palvelualueen hallinnon tehtävänä on toimia palvelualueen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä; Hallinnon tehtävänä, mukaan lukien toimistopalvelut, on luoda palvelualueelle tehokkaat ja taloudelliset toiminnan edellytykset tuottamalla tarpeenmukaiset tukipalvelut.

Hallinto- ja toimistopalveluiden tehtäviin kuuluvat palvelualueen muun muassa johtaminen ja kehittäminen, valiokuntatyöskentely, sidosryhmäyhteistyö, sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, LAPE-toiminta ja perhekeskuskehittäminen sekä erilaiset yleis- ja oppilashallinnon prosessit.

Oppilashallinnon toimintaympäristö elää vahvaa muutoksen aikaa. Muutostarvetta luovat erilaiset digitointiin ja digitaalisiin palveluihin liittyvät paikalliset, alueelliset ja kansalliset kehittämishankkeet.

Vuoden 2023 aikana on jatkettu työskentelyä arkistoinnin parissa. Sähköiseen arkistoon siirtyminen vaatii paljon pohdintaa ja arviointia metatietojen osalta. Sähköiseen arkistoon siirryttäessä on huomioitava kestävä kehitys, ajan henki ja jatkuva muutos. Hallinnossa on jatkettu paperiarkistojen seulontaa ja järjestelyä sekä valmisteltu kaikille toimintayksiköille yhtenevää ohjeistusta arkistointiin, joka mahdollistaa sujuvamman siirtymisen sähköiseen arkistoon.

Lisäksi hallinnon vastuualueella on yhteiskehittämisen menetelmiä hyödyntäen uudistettu työn tekemisen tapoja ja käytänteitä sekä ohjeita, joiden tarkoituksena on varmistaa tietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus oppilashallinnon järjestelmissä. Toimintaympäristössä tapahtuneitten muutosten takia on ratkottu mm. MPASSid-tunnistuksenvälitysratkaisuun (henkilön sähköinen tunnistautuminen ja henkilötietojen käsittely) käyttöönottoon liittyviä järjestelmätekniisiä haasteita ja perehdytty DigiOne-palvelualueen mahdollisen käyttöönoton edellytyksiin. DigiOne on yksi tulevaisuuden vaihtoehto oppimisen ja koulutuksen järjestelmiä koostavasta digitaalisesta palvelualueesta, jonne kootaan kaikki hallinnon, rehtorin, opettajan, oppijan ja huoltajien käyttämät tiedot, järjestelmät ja palvelut.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus on suuressa muutoksessa hyvinvointialueuudistuksen myötä, jolloin syntyy uusia yhdyspintoja johdettavaksi. Palvelualue on osallistunut aktiivisesti tiedolla johtamisen välineiden kehittämiseen. Olemme osallistuneet lasten ja perheiden palveluiden vertaiskehittämiseen (LAPE BM), joka tarjoaa välineitä toiminnan suunnitteluun sekä operatiiviseen ja strategiseen ohjaamiseen. Vertaiskehittämisen verkkoraportti tuo yhteen sivistystoimen, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimijat ja siilujen sijaan pystytään tarkastelemaan lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuutta poikkisektorisesti. Olemme toimineet aktiivisesti myös erilaisissa alueellisissa yhteistyöelimissä yhteistyössä muiden kuntien, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin eri toimijoiden kanssa.

LAPE-kehittämistyötä on jatkettu toimintasuunnitelman mukaisesti. Osana kehittämistoimintaa on mm. toteutettu kuntalaisille kysely lapsiperhepalveluiden kehittämisestä ja kyselyn pohjalta toteutettu asukasilta. Osana LAPE-kehittämisryhmän toimintaan on kuntaan valmistunut kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma, joka on hyväksytty valiokunnassa kesäkuussa.

Osana strategiaa ohjelmia aloitettu palvelusihteerin palkkaaminen on siirtynyt hallinnon valmistelusta vapaa-aikapalveluiden vastuulle, koska palvelusihteerin on päätetty sijoittaa osaksi vapaa-aikapalveluiden kokonaisuutta.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastualueen toimintakate.

Hyvinvoinnin hallinto	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	622 045	944 030	355 000	1 030 594	290,3 %	-675 594
Toimintakulut	-1 753 610	-1 168 581	-1 462 900	-1 146 086	78,3 %	-316 814
TOIMINTAKATE				-115 492	10,4 %	-992 408

Toteuma määrärahan jakautumisesta palveluittain

Hyvinvoinnin hallinto	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	6 072	3 707	5 000	3 018	60,4 %	1 982
Toimintakulut	-544 677	-357 094	-693 800	-365 455	52,7 %	-328 345
TOIMINTAKATE				-362 436	52,6 %	-326 364
Wellamo-opiston ostopalvelut	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-305 922	-182 111	-280 500	-126 801	45,2 %	-153 699
TOIMINTAKATE				-126 801	45,2 %	-153 699
Musiikkitoimi	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-120 919	-119 165	-120 000	-119 265	99,4 %	-735
TOIMINTAKATE				-119 265	99,4 %	-735
Hyvinvoinnin hankkeet	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	615 973	940 323	350 000	1 027 576	293,6 %	-677 576
Toimintakulut	-1 208 933	-811 487	-769 100	-780 631	101,5 %	11 531
TOIMINTAKATE				246 944	-58,9 %	-666 044

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Vastuhenkilö: Sanja Pokki

Hyvinvoinnin palvelualueella varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Lähiesihenkilöt vastaavat kentällä varhaiskasvatus- ja esiopetus- sekä perhepäivähoidon toiminnasta. Varhaiskasvatuksen hallinto toimii tukipalveluna kentälle, vastaa sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta, asiaskasmaksujen toteutumisesta, palveluseteliprosessista, yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (VARDA).

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja on päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus. Esiopetus toteutetaan alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa. Avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan perheille arkipäivisin kolmessa eri toimipisteessä kunnan kirjastoissa, mikä on osa lapsi- ja perhepalveluiden kohtaamispaikkatoimintaa. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta on kasvanut edelleen ja vahvistanut paikkaansa palvelutarjonnassa. Luontohankkeen kautta alkanutta luontoryhmän toiminta Soramäen päiväkodin yhteydessä on kehitetty ja palvelumuodon jalostamista jatketaan edelleen ja toimintakaudelle 2023–2024. Huoltajat ovat voineet hakea lapselleen erikseen paikkaa luontoryhmästä.

Lasta voidaan hoitaa myös kotona kotihoidon tuella tai huoltaja voi valita lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen.

Hankkeiden avulla tuetaan varhaiskasvatuksen kehittämistä. Varhaiskasvatuksen hankkeita on kohdistettu toiminnan kehittämiseen, jotta voidaan toteuttaa valtakunnallisten standardien mukaista monipuolista ja laadukasta varhaiskasvatusta. Hankerahalla vahvistettiin vuonna 2022 henkilöstön digiosaamista ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun, jolloin on tavoitteena syventää digipedagogista osaamista, juurruttaa digipedagogiikka osaksi jokapäiväistä toimintaa sekä luoda tasa-arvoa digiosaamisessa päiväkotien ja perhepäivähoidon lasten välille. Loppuvuoden 2023 aikana tulee tehdä jatkosuunnitelmia digiosaamisen ylläpitämiseksi. Meidän tulee varmistaa toimintamallien pysyminen ja osaamisen kehittyminen myös hankkeen päätyttyä.

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (1183/2021) tuli voimaan 1.8.2022. Muutokset liittyivät lapsen oikeuteen saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Vuosi 2023 tulee näyttämään millaisia taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia lapsen tukea koskevalla lakimuutoksella on. Toisen kolmanneksen jälkeen on nähtävissä edelleen, että muutos kolmitasoisesta tuesta on lisännyt niin kunnallisella kuin yksityisellä puolella konsultointipyyntöjä. Lisäksi tuen lasten määrä on selvästi kasvanut ja moninaiset tarpeet asettavat vaateita kehittää kasvattajien osaamista ja tarkastella rakenteita ja suhdelukuja. Tuen lakisääteinen toteutuminen on vaatinut ryhmärakenteiden tarkastelua ja resurssilastenhoitajien määrää on lisätty vastaamaan tuen tarvetta. Keväällä 2023 saadun hankerahan avulla (Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2023–2024) on voitu muodostaa elokuusta 2023 alkaen joustavampia ryhmärakenteita pienentämällä ryhmäkokoja sekä on palkattu lastenhoitajia niihin lapsiryhmiin, joihin on tarvetta kohdentaa enemmän tukea. Näin voidaan myös paremmin mahdollistaa inkluusio, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen tuen huomioiminen.

Palvelusetelikulujen nousua ennakoitiin mm. 1.8.2022 alkaen voimaan tullut indeksitarkastus, joka muutti tulo-rajajoja sekä palvelusetelin perushintaa. Lisäksi 1.3.2023 voimaan tulleet uudet tulo-rajat lisäsivät nolla maksumisten määrää ja kasvatti näin myös kunnan tuottajalle maksamaa osuutta. Palvelusetelin perushintaa korotettiin 1.9.2023 perustuen yksityisen palvelutuotannon kustannustason nousuun. Myös tuenkertoimia korotettiin 1.9.2023 alkaen, koska myös yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottajan on mm. pystyttävä tarjoamaan riittävä tuki lapselle. Tulorajamuutoksia ja perushinnan korotusta ei ole osattu ennakoida vuoden 2023 talousarvion palvelusetelikuluissa. Palvelusetelikustannukset tulevat arviolta ylittämään 2023 vuoden budjetin noin 90 000 euroa, sisältäen tulorajamuutoksesta johtuvan kunnan osuuden kasvun ja perushinnasta johtuvan korotuksen.

Henkilöstökulut ovat merkittävästi yli johtuen henkilöstölisäyksistä yksiköissä. Useisiin yksiköihin on jouduttu lisäämään henkilökuntaa lasten määrän takia. Lisäksi sijaiskustannukset ovat kasvaneet merkittävästi johtuen henkilöstön suurista poissaolomääristä. Henkilöstömitoitus tulee olla aina asetuksen mukainen ja velvoittaa varhaiskasvatusta ennakoimaan poissaolot. Henkilöstön jatkuvien poissaolojen seurauksena syntyvä kuormitus ja kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmien tuoma osaamisvajava vaikuttavat henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Pandemian jälkeen on havaittu muutoksia henkilöstön poissaolomäärien nousussa sekä tuentarpeiden lasten määrän kasvussa. Nämä luvut eroavat merkittävästi siitä, mitä ne olivat ennen pandemiaa. Hollolan varhaiskasvatuksessa työnohjauksen, erilaisten koulutusmahdollisuuksien ja polkujen hyödyntäminen nähdään työhyvinvointia lisäävänä.

Hollolan varhaiskasvatuksessa on ollut tarve perustaa uusi varhaiskasvatusyksikkö vuoden 2023 alussa. Yksikkö tuottaa lisää varhaiskasvatuspaikkoja kuntakeskuksen alueelle. Koulurinteen päiväkotia otettiin käyttöön 1.3.2023 ja tilaan on suunniteltu noin 27 paikkaa lisää. Paikoista on tällä hetkellä käytössä puolet. Yksikkö vastaa erityisesti kasvaneeseen alle 3-vuotiaiden paikkojen kysyntään. Lisäksi kesällä 2023 laajennettiin Herjalan päiväkotia. Tarpeeseen johtavia tekijöitä ovat mm. osallistumisasteen kasvu ja lapsen tukeen liittyvä lainmuutos. Syntyneiden lasten määrä on yleisesti ollut valtakunnallisesti laskeva, mutta varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Osallistumisasteen kasvu on näkynyt myös

lisääntyneenä loma-aikojen hoidontarpeena ja lisäksi esiopetuksessa on lisääntynyt täydentävän varhaiskasvatuksen tarve. Osallistumisasteen nousuun on mahdollisesti vaikuttanut myös varhaiskasvatusmaksujen pieneneminen 1.3.2023. Lisäksi Hälvälän koulun toiminta lakkasi 31.7.2023. Henkilökunta siirtyi Tiilikankaan kouluun ja uudet esioppilaat sekä Hälvälän että Tiilikankaan alueelta aloittivat Tiilikankaan koulussa elokuussa 2023.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastuualueen toimintakate.

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	1 091 263	669 664	1 110 000	501 937	45,2 %	608 063
Toimintakulut	-16 318 768	-10 613 672	-18 185 000	-11 903 849	65,5 %	-6 281 151
TOIMINTAKATE	-15 227 505	-9 944 007	-17 075 000	-11 401 912	66,8 %	-5 673 088

Ennuste ja muutospaineet

Kaikki kunnallisessa varhaiskasvatuksessa näkyvät ilmiöt näkyvät myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Asiakasmaksujen huojennukset kasvattivat kunnan tuottajalle maksamaa osuutta, varhaiskasvatuslakiin perustuva lapsen oikeus tukeen sekä palvelustelin arvon korotus ovat nostaneet myös palvelusetelikustannuksia.

Palvelusetelin perushintaa korotettiin 1.9.2023 perustuen yksityisen palvelutuotannon kustannustason nousuun. Palvelusetelin arvon tarkastus asettaa painetta tarkastella myös yksityisen hoidon tuen kuntalisää vuosien 2023–2024 aikana.

Vuoden 2023 osalta arvioidut varhaiskasvatuksen maksutuotot jäävät ennakoitua alhaisemmiksi johtuen osittain 1.3.2023 tulorajamuutoksesta. 1.3.2023 tulorajamuutosta ei ole huomioitu 2023 talousarvion laadinnassa, koska tieto muutoksista tuli vasta vuoden 2022 lopussa (20.10.2022 HE).

Arvio vuoden 2023 maksutuotoista on noin 920 000 euroa. Karkea arvio vuoden 2023 tuloista kunnallisessa varhaiskasvatuksessa n. 820 000 euroa. Vuosien 2021 ja 2022 perusteella maksutuotoista luottotappioihin menevien osuus on ollut noin 16 prosenttia. Luottotappioiden osuus huomioiden, maksutuottojen määrä tulee arviolta olemaan noin 690 000 euroa. Tulovähennysarvio maksutuottojen osalta on näin ollen noin 230 000 euroa, jossa on huomioitu myös luottotappioiden osuus. Tulorajamuutosten seurauksena nollamaksuisten määrä kasvoi edelleen ja maksutuotot pienenivät. Hollolassa tulorajamuutokset eivät ole kuitenkaan vaikuttaneet maksutuottojen pienenymiseen yhtä paljon kuin valtakunnallisesti oli arvioitu

Kotikuntakorvauksien osuuksia on saamatta, joka näkyy kotikuntatuotoissa. Kunnat ovat aiemmin korvanneet sijoitettujen lasten varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia yhteisellä sopimuksella. Tilanne muuttui 1.1.2023, jonka jälkeen lastensuojelun sijoitettujen lasten varhaiskasvatuksen järjestämiskustannukset tulee periä hyvinvointialueelta. Olemassa olleet asiakkuudet ja jälkihuoltovelvoitteet on siirtyneet hyvinvointialueen vastuulle. Koska muutos ei ole niin yksiselitteinen, ei sitä ole vielä viety käytäntöön, jonka takia lähes koko vuoden 2023 sijoitettujen lasten kustannukset ovat laskuttamatta.

Varhaiskasvatuksen järjestelmämuutokset aiheuttavat lisäkustannuksia vuoden 2023 aikana mm. asiakastietojärjestelmä Effica muuttuu Edlevoksi. Lisäksi varhaiskasvatukseen otetaan käyttöön VALSSI, varhaiskasvatuksen kansallinen laadunarviointi järjestelmä. Valssia säätelee laki kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (946/2022). Laki tuli voimaan 1.1.2023. Valssin tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan. Valssi otetaan käyttöön valtakunnallisesti vuoden 2023 aikana.

Koulurinteen uutta varhaiskasvatusyksikköä ei varattu vuoden 2023 talousarvioon ja kuluennuste tulee olemaan noin 400 000 euroa vuoden 2023 osalta, joka on esitetty valiokunnalle tehdyssä arviolaskelmassa. Kuluissa sekä perustamiskustannukset ja vuotuiset ylläpitokustannukset.

Varhaiskasvatuksen osavuositarkastuksessa tuli keväällä 2023 esille tarvetta tehdä talousarviomuutos vuodelle 2023. Varhaiskasvatus sai lisämäärärahaa 1 000 000 euroa. Kustannuksia lisäsivät mm. uuden Koulurinteen päiväkodin perustaminen, mikä ei sisältynyt vuoden 2023 talousarvioon. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen tu-
lovähennykset, palvelusetelikulujen nousu, varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvu ja siitä johtuvat henkilöstölisäykset sekä sijaistarpeet, että kolmitasoisen tuen lakimuutokset nostivat kustannuksia. Lisämäärärahan ansiosta ollaan toisen kolmanneksen jälkeen taloudellisesti tasapainossa

Toteuma määrärahan jakautumisesta palveluittain

Varhaiskasvatus	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	865 786	523 159	850 000	404 566	47,6 %	445 434
Toimintakulut	-12 017 303	-7 920 519	-13 653 400	-9 100 211	66,7 %	-4 553 189
TOIMINTAKATE	-11 151 517	-7 397 359	-12 803 400	-8 695 645	67,9 %	-4 107 755
Perhepäivähoito						
Toimintatuotot	59 891	42 753	70 000	23 049	32,9 %	46 951
Toimintakulut	-609 829	-406 527	-487 700	-245 718	50,4 %	-241 982
TOIMINTAKATE	-549 938	-363 774	-417 700	-222 669	53,3 %	-195 031
Esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus						
Toimintatuotot	164 181	103 752	190 000	72 891	38,4 %	117 109
Toimintakulut	-1 410 107	-947 579	-1 340 900	-907 174	67,7 %	-433 726
TOIMINTAKATE	-1 245 927	-843 826	-1 150 900	-834 283	72,5 %	-316 617
Esiopetus						
Toimintatuotot	1 405	0	0	1 432	0,0 %	-1 432
Toimintakulut	-2 281 529	-1 339 047	-2 703 000	-1 650 746	61,1 %	-1 052 254
TOIMINTAKATE	-2 280 124	-1 339 047	-2 703 000	-1 649 314	61,0 %	-1 053 686

Perusopetuksen palvelualue

Vastuhenkilö: Sanna Plit-Rehula, Hanna Rapatti, Anssi Vidman

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9 ja se on tarkoitettu koko 7–16-vuotiaiden ikäluokalle. Esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyönä alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa. Kouluilla järjestetään myös perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa.

Oppivelvollisuuden laajentumisesta 18 ikävuoteen asti on kunnalle tullut uutena velvollisuutena valvontavastuu oppivelvollisuuden toteutumisen seurannasta. Lain muutoksen myötä nuorella on myös tarvittaessa mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä lasten perusopetuksessa aina 18 ikävuoteen asti.

Hollolassa palvelualue on jaettu Eteläiseen ja Pohjoiseen palvelualueeseen. Eteläisellä palvelualueella on kolme koulua ja Pohjoisella palvelualueella kuusi koulua. Kouluista Heinsuon ja Salpakankaan koulut ovat yhtenäiskouluja. Vaativaa erityisopetusta annetaan Kankaan erityiskoulussa.

Perusopetuksessa Heinsuon koulussa käynnistetty Vaihe-luokka toimii. Luokka on tarkoitettu pääsääntöisesti kouluun kesken vuoden tuleville oppilaille, joilla on ollut rikkonainen kouluhistoria. Ryhmässä tuetaan kouluun kiinnittymistä ja räätälöidään oppilaalle opiskelua tukevat opetusjärjestelyt. Salpakankaan ja Heinsuon koulujen Veturi-toiminta on vakiinnutettu. Hankerahoituksella toimiva Potkuri-ryhmä koulupudokkuusvaarassa oleville oppilaille aloitti toimintansa elokuussa 2023.

Hälvälän koulun toiminta lakkasi 31.7.2023. Oppilaat ja henkilökunta ovat siirtyneet Tiilikankaan kouluun.

Perusopetuksessa on käynnissä Uudet lukutaidot-, Tasa-arvoraha-, Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseksi ja Liikkuva opiskelu- hankkeet. Uudet lukutaidot hankkeen kautta kehitetään opiskelun digitallisuutta. Tasa-arvorahalla tavoitellaan koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista, jolloin oppilaalla asuinpaikasta riippumatta on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada laadukasta opetusta. Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämishankkeella kuntaan on palkattu hyvinvointitutor. Liikkuva opiskelu hankkeella tuetaan liikunnan lisäämistä perusopetuksen 7–9 luokille. Covid-hankerahoituksella on palkattu Potkuri-ryhmän opettaja ja koulunkäynninohjaaja sekä ohjaaja Heinsuon kouluun.

Sairauspoissaolot niin henkilöstön kuin oppilaidenkin osalta ovat edelleen olleet runsaita. Henkilökunnan osalta tämä on tarkoittanut sijaiskulujen kertymistä, jotta opetus on voitu turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti järjestää.

Koulukuljetukset ovat saadun palautteen mukaan toimineet lukuvuoden alkaessa hyvin.

Lukuvuoden 2023–2024 alusta kouluissa on otettu käyttöön osana sitouttavaa koulu yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli.

Opiskeluhuollon siirtyminen hyvinvointialueelle ei tuonut keväällä 2023 muutoksia toimintaan, mutta uudet linjaukset tuottavat mahdollisesti tilanteen, jossa opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa ja Hollolan opetussuunnitelmaa joudutaan päivittämään.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastuualueen toimintakate.

Perusopetuspalvelut	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	2 270 191	1 182 931	1 840 100	1 061 398	57,7 %	778 702
Toimintakulut	-30 879 064	-19 902 153	-31 951 200	-20 895 697	65,4 %	-11 055 503
TOIMINTAKATE	-28 608 874	-18 719 223	-30 111 100	-19 834 299	65,9 %	-10 276 801

Ennuste ja muutospaineet

Opiskeluhuollon siirtyminen hyvinvointialueelle ei tuonut keväällä 2023 muutoksia toimintaan, mutta uudet linjaukset tuottavat mahdollisesti tilanteen, jossa opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa ja Hollolan opetussuunnitelmaa joudutaan päivittämään.

Tiilikankaan koulun lakkauttamiseen vuonna 2025 liittyvät valmistelut on käynnistetty.

Kouluun kiinnittymistä tukevat Heinsuon koulun Vaihte-ryhmä sekä hankkeen kautta 1.8.2023 aloittanut kunnan Potkuri-ryhmä pyritään vakiinnuttamaan. Perusopetuslain ja perusopetuksen opetussuunnitelman mukainen kouluun kiinnittyminen edellyttävät opetuksen järjestäjältä uusia toimintatapoja.

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen siirtyy hyvinvointialueudistuksen myötä kunnan järjestämisvastuulle 1.1.2023. Aikaisemmin kunta on tuottanut ja hyvinvointiyhtymän vammaispalvelut on ostanut kyseisen palvelun Hollolan kunnalta ja toiminta on katettu kunnan SOTE-budjetista.

Perusopetuksessa ei tässä vaiheessa ole tarvetta talousarviomuutoksiin. Yleinen kustannusten nousu hankintojen, palvelujen ostojen ja kesäkuun palkankorotusten vaikutusten osalta vaativat seurantaa. Koulujen toimintakausi on lukuvuosijakoinen, mikä vaikeuttaa osin tunnuslukujen toteutumien seurantaa. Koulut ovat tehneet suuret hankinnat mm. oppikirjat ja koulutarvikkeet keväällä.

Vapaa-ajan palvelualue

Vastuhenkilö: Lassi Puodinketo

Vapaa-aikapalveluiden kokonaisuus on suurilta osin toteutunut talousarvion mukaisesti. Merkittävimpinä muutoksina on ollut yleishyödyllisten yhdistysten energia-avustuksen 50 000 euron lisämääräraha. Avustusta haki kesällä 2023 yhteensä seitsemän toimijaa, joista kuusi oli oikeutettu avustukseen. Avustusta jaettiin yhteensä 7 948,71 euroa.

Maahanmuuttotyössä vapaa-aikapalveluilla näkyy selkeä ylitys, joka osin selittyy sillä, että Hollolan kunnan kiintiöpakolaissopimuksen enimmäismäärä henkilöitä on otettu vastaan alkuvuoden aikana. Tulkkauspalvelut ja kuntien vastuiden kasvaminen kotoutumislain myötä on aiheuttanut elokuuhun 2023 mennessä kustannuspaikalle ylityksen.

Harrastamisen Suomen mallin hankekausi 2022–2023 päättyi 31.7.2023. Loppuraportin perusteella edellisen lukuvuoden aikana toimintaan osallistui viikoittain noin 700–800 lasta ja nuorta, sekä viikkotasolla hankkeella toteutettiin 68 tuntia harrastustoimintaa ja 4–5 tuntia etsivää harrastustoimintaa.

Liikuntapalveluiden pääsymaksutuotot ovat tasoittuneet elokuulle mennessä, eikä tällä hetkellä vaikuta siltä, että asian suhteen olisi muutospaineita talousarvioon. Vapaa-aikapalveluiden henkilöstö osallistuu aktiivisesti myös tulevan uimahalliremontin suunnittelutyöhön, jotta käyttäjänäkölle saadaan mahdollisimman hyvin huomioitua projektisuunnittelussa. Lähestyvä remontti on otettu huomioon elokuun alusta asti lipunmyynnissä, jotta keväällä 2024 säästytään enemmiltä lippuhyvityksiltä.

Kulttuuripalveluiden tapahtumavuosisikellon suurimmat yksittäiset tapahtumat ovat toukokuussa järjestetty Hyvä fiilis -tapahtuma sekä Hollola-päivä elokuussa. Tänä vuonna tapahtumat keräsivät kävijöitä yhteensä noin 4300. Kaiken kaikkiaan alkuvuoden aikana kulttuuripalveluiden järjestämissä tapahtumissa on ollut kävijöitä noin 5500. Kesällä torialueen elävöittämistä toteutettiin yhteistyössä työllisyyspalveluiden ja Hollolan 4h-yhdistyksen kanssa. Kesätori oli avoinna 7.6. - 31.7.2023. Kesätorin palveluita käytti päivittäin kymmenet kuntalaiset.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastualueen toimintakate.

Vapaa-aikapalvelut	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Toimintatuotot	664 953	289 567	604 600	353 581	58,5 %	251 019
Toimintakulut	-4 354 888	-2 892 876	-4 603 300	-2 983 541	64,8 %	-1 619 759
TOIMINTAKATE	-3 689 936	-2 603 309	-3 998 700	-2 629 960	65,8 %	-1 368 740

Ennuste ja muutospaineet

Huomioidaan, että talousarviomuutoksella tälle vuodelle varattu 50 000 euron energia-avustus on jaettu ja jakamatonta avustusmäärärahaa jäi noin 42 000 euroa. Vapaa-aikapalveluiden ei tällä hetkellä ole tarvetta talousarviomuutoksiin. Paikalliseräneuvotteluiden tuomat korotukset palkkoihin KVTES liite 2:n kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstön osalta nostavat tarpeen henkilöstökulujen seurannalle loppuvuoden osalta. Maahanmuuttopalveluiden kustannuksissa syntynyt ylitys huomioidaan tulevan suunnittelussa.

Toteuma määrärahan jakautumisesta palveluittain

	TP 2022	TOT 1-8 2022	TA 2023	TOT 1-8 2023	TOT-%	Jäljellä
Kirjastopalvelut						
Toimintatuotot	26 937	20 750	32 000	24 663	77,1 %	7 337
Toimintakulut	-997 863	-680 111	-1 014 800	-671 613	66,2 %	-343 187
TOIMINTAKATE	-970 927	-659 361	-982 800	-646 950	65,8 %	-335 850
Kulttuuripalvelut						
Toimintatuotot	459	149	1 500	313	20,9 %	1 187
Toimintakulut	-140 081	-93 908	-140 900	-91 951	65,3 %	-48 949
TOIMINTAKATE	-139 622	-93 759	-139 400	-91 638	65,7 %	-47 762
Liikuntapalvelut						
Toimintatuotot	417 526	186 619	333 000	231 317	69,5 %	101 683
Toimintakulut	-2 193 110	-1 441 334	-2 262 500	-1 491 210	65,9 %	-771 290
TOIMINTAKATE	-1 775 584	-1 254 715	-1 929 500	-1 259 893	65,3 %	-669 607
Vapaa-aikapalvelujen yhteiset palvelut						
Toimintatuotot	400	0	0	800	0,0 %	-800
Toimintakulut	-231 731	-183 946	-389 900	-229 374	58,8 %	-160 526
TOIMINTAKATE	-231 331	-183 946	-389 900	-228 574	58,6 %	-161 326
Asiointipiste Piipahlus						
Toimintatuotot	85 460	6 381	72 400	6 538	9,0 %	65 862
Toimintakulut	-151 569	-100 911	-154 100	-104 239	67,6 %	-49 861
TOIMINTAKATE	-66 109	-94 530	-81 700	-97 701	119,6 %	16 001
Hyvinvoinnin koordinointi						
Toimintatuotot	0	0	0	0		
Toimintakulut	-79 760	-56 883	-69 600	-52 461	75,4 %	-17 139
TOIMINTAKATE	-79 760	-56 883	-69 600	-52 461	75,4 %	-17 139
Maahanmuuttajapalvelut						
Toimintatuotot	44 410	26 168	50 000	32 904	65,8 %	17 096
Toimintakulut	-33 594	-16 983	-22 200	-25 043	112,8 %	2 843
TOIMINTAKATE	10 816	9 186	27 800	7 861	28,3 %	19 939
Nuorisopalvelut						
Toimintatuotot	89 762	49 499	115 700	57 045	49,3 %	58 655
Toimintakulut	-527 180	-318 800	-549 300	-317 650	57,8 %	-231 650
TOIMINTAKATE	-437 418	-269 301	-433 600	-260 604	60,1 %	-172 996

Investoinnit

IRTAIN OMAISUUS

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Hyvinvoinnin palvelualueen irtain	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Osallisuus

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Valtuustosimulaattori
Kuvaus	Syksyllä 2022 käynnistynyt valtuustosimulaattoriprojekti päättyy alkuvuodesta 2023. Projektin loppuarviointi ja jatkosuunnitelma toteutetaan yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa.
Tavoiteaikataulu	Kevät 2023
Vastuutaho	Vapaa-aikapalvelut / Nuorisovaltuusto
Toteuma 31.8.2023	Valtuustosimulaattorissa tehdyn työn pohjalta nuorisovaltuusto käynnisti osallisuuskoordinaattorin ja vapaa-aikapäällikön tukemana osallistavan budjetoinnin projektin, joka on tarkoitus toteuttaa vuoden 2023 loppuun mennessä. Nuorisovaltuusto kerää ideoita rahan käyttöön eri tapahtumissa ja internetin välityksellä hollolalaisnuorilta syksyllä 2023

Riskien hallinta

Toiminnan riskit 2023 ja riskienhallintatoimenpiteet / Hyvinvoinnin palvelualue

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys (1-3)	Riskin merkittävyys (1-3)	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/toteutus-aikataulu	Vastuuhenkilö	Toteuma 31.8.2023
Kiinteistöt ja rakennukset	Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö (rakennukset, piha-alueet)	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Suunnittelu, rakentaminen/varustaminen, valvonta/ylläpito, raportointijärjestelmät, kuntokartoitukset, toimenpiteet ongelmien johdosta. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmatyöryhmien työ.	jatkuva	Suunnittelijat, käyttäjät, ylläpitäjät, valvojat, työryhmiin nimetyt	Tiilikankaan koulun sisäilman tutkimukset on toteutettu ja tiedotettu. Uimahallin peruskorjauksen vuoksi palvelualueen hallinnolle on etsitty ja löydetty väistötilat. Syksyllä 2022 Pyhäniemessä on havaittuja sisäilmaan vaikuttavia syitä on tutkittu ja niitä on alettu korjata tammikuussa 2023. Soramäen päiväkodin remontti on alkanut marraskuussa 2022. Salpakankaan päiväkodissa on tehty sisäilman tutkimuksia ja sisäilmaan liittyen aloitettu toimenpiteet kesällä 2023.
Henkilöriskit	Sisäilmaongelmat, tapaturmat, tuottamukselliset teot, jaksaminen, sitoutuminen/asenne, osaavan työvoiman saantahaaste	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Valvonta/seuranta, asioihin ajoissa puuttuminen, koulutus/perehdytys, tiedonkulun kehittäminen, yms. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelma-työryhmien työ. Aktiivinen rekrytointi.	jatkuva, vuosittain eri painotuksia	Koko henkilöstö sekä osin vastuuesimiehistö, työryhmiin nimetyt	3. Pandemian jälkeinen aika on tuonut haasteen henkilöstön jaksamiseen. Sijaisia on ollut vaikea saada varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksessa. Erityisluokanopettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on ollut heikkoa myös rekry-tilanteissa. Palveluissa kiinnipitotilanteet kuormittavat.

1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Kiinteistöihin liittyy tällä hetkellä akuuteimmat ja isoimmat riskit, jotka koskettavat laajasti sivistystoimen palveluiden tuottaja- ja käyttäjätahoja monesta eri näkövinkkelistä: sisäilmaongelmat (henkilöstö, lapset), mahdolliset toiminnan keskeytykset/siirtämisen aiheuttamat ongelmat, ylläpito-ongelmat, taloudelliset riskit, yms. Esiin nousseita riskejä, ongelmia ja niihin ratkaisuja etsitään yhdessä eri toimialojen edustajien kesken (tekninen, sivistys, ympäristöterveydenhuolto, työsuojelu, jne.).

Palvelualueen henkilöriskit liittyvät asiakkaisiin (toimintaympäristön turvallisuus/lapset, nuoret, huoltajat) sekä toisaalta koko henkilöstöön (tapaturmat, sairastuneisuus, jaksaminen, osaaminen, motivoituneisuus ja muutosvalmius). Strategisen suunnittelun, johtamisen, resursoinnin sekä sisäisen valvonnan merkitys korostuvat jatkossa.

Monet em. riskit tunnistettavissa ja ehkäistävissä, mutta miten tunnistaa oman sektorin perustoimintaan liittyvän vaikuttavuuden ja siinä onnistumisen?

Painopisteet v. 2023

- toimintaympäristön terveellisyys ja turvallisuus
- varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen hallinta
- henkilöstötarpeen arvioinnissa onnistuminen
- kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö